

BITI IN

„**Biti IN**“ značilo bi u današnjem govoru - **biti popularan**. Pa, uhvatimo se onda toga dragi sugrađani i učinimo već jednom da osobe s invaliditetom učinimo barem vidljivima! Pa, reći ćete, vidimo ih! Da. Prva asocijacija su svakako invalidska kolica, bijeli štapić, šepavost, nedostatak ekstremiteta, proteza itd. No, vjerovali ili ne, postoje osobe s teškim invaliditetom čiju invalidnost NE vidite na prvi pogled i to tvrdimo bez filozofiranja. Postoje na žalost i osobe s invaliditetom koje NE ZNAJU da imaju određena prava. Možda su nešto načuli, promašili vrata ili nekakav rok, ili jednostavno shrvani sustavom ne žele krenuti u postupke da bi svoja prava i ostvarili. Zato bi trebali imati nas, kako bismo mi postali svjesni da imamo njih!

Ova brošura, BITI IN, namijenjena je prvenstveno osobama s invaliditetom i njihovim obiteljima, a onda svima nama čija je dužnost po zakonima čovječnosti, biti svjestan osoba iz svog okruženja (bez predrasuda), odgajati svoju djecu (bez predrasuda), a ako već i imamo predrasude suočiti se s njima informacijom, spoznajom i znanjem. U prikupljanju podataka i formulaciji nabrojanih prava u nastavku, članovima KPD „SLOGA“ Pakrac, prvi suradnici bili su članovi udruga i svi spomenuti službenici u ovoj brošuri, a ista će poslužiti kao polazište za analizu stanja i izradu mjera buduće lokalne strategije za izjednačavanje mogućnosti za osobe s invaliditetom Grada Pakraca.

Objašnjenje naslova: „IN“ nije engleski i nije suprotnost od (engl.) OUT već skraćenica od

INVALID (lat. *invalidus*: nejak, slab) - osoba kojoj je zbog bolesti, ozljede ili prirođenog nedostatka trajno (djelomice ili potpuno) smanjena sposobnost za rad i samostalan život. Pretpostavlja se da u svijetu ima oko 20% invalidnih osoba, od kojih polovica treba pomoć zajednice. Briga o invalidima propisana je Deklaracijom Ujedinjenih naroda o pravima čovjeka, kao i u hrvatskim zakonskim aktima. Posebnim propisima određena su prava nekih *kategorija invalida* (invalidi Domovinskoga rata, ratni vojni invalidi, invalidi rada...)

Ne odbacujte brošuru ako vam je nepotrebna, po Vašem mišljenju, došla u ruke! Prolistajte, šiknite malo! Ako Vas se baš ništa ne tiče od svega što piše, ako Vas baš ništa ne zanima, darujte ju nekome ili ju vratite k nama:
KPD „SLOGA“ Pakrac, Trg pape Ivana Pavla II broj 10, 34550 Pakrac (Hrvatski dom „Dr. Franjo Tuđman“) ili
GRAD PAKRAC, Trg bana J. Jelačića 18, 34550 Pakrac

TJELESNO OŠTEĆENJE (gubitak, znatnije oštećenje, onesposobljenost pojedinog organa ili dijelova tijela, mentalno ili intelektualno oštećenje) nije isto što i INVALIDNOST. Osobe s invaliditetom ne moraju imati i tjelesno oštećenje. Tjelesno oštećenje postoji bez obzira uzrokuje li, ili ne smanjenje i gubitak radne sposobnosti, ali otežava normalnu aktivnost organizma, zahtjeva veće napore u obavljanju životnih potreba.

OSOBA S INVALIDITETOM je svaka osoba kod koje postoji tjelesno, osjetilno ili mentalno oštećenje, koje za posljedicu ima trajnu ili najmanje 12 mjeseci smanjenu mogućnost zadovoljavanja osobnih potreba u svakodnevnom životu. Naglasak je na "smanjenim mogućnostima zadovoljavanja osobnih potreba u svakodnevnom životu. Invalidnost se utvrđuje onda kada je i radna sposobnost trajno smanjena za više od polovice u odnosu prema tjelesno i psihički zdravoj osobi.

INVALIDNOST Vam može biti priznata po nekoliko osnova i propisa, a jedno drugo isključuje;

- po propisima iz mirovinskog osiguranja (invalidi rada, profesionalna oboljenja i bolesti, tjelesna oštećenja /nakon operacije maternice npr./)
- po propisima o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata,
- po propisima o zaštiti vojnih i civilnih invalida rata

ZAVOD ZA VJEŠTAČENJE, PROFESIONALNU REHABILITACIJU I ZAPOSŁJAVANJE OSOBA S INVALIDITETOM (ZOSI)

jedinstveno tijelo za vještačenja po svim propisima
u nastavku teksta označen uvijek *crvenom* bojom

- provodi vještačenje Vašega stanja osobnim pregledima i analizom Vaše medicinske dokumentacije, daje svoje mišljenje. Vještačenje Zavod provodi po nizu propisa radi utvrđivanja tjelesnog, intelektualnog, osjetilnog i mentalnog oštećenja, invaliditeta, funkcionalne sposobnosti, razine potpore i radne sposobnosti osobe. [Za naše područje nadležan je Područni ured u Osijeku, Izdvojeno mjesto rada u Požegi, Republike Hrvatske 1C.](#)

Osoba s invaliditetom (za ZOSI) je osoba koja ima dugotrajna tjelesna, mentalna, intelektualna ili osjetilna oštećenja koja u međudjelovanju s različitim preprekama mogu sprječavati njezino puno i učinkovito sudjelovanje u društvu na ravnopravnoj osnovi s drugima. Status osobe s invaliditetom ima osoba (starija od 15 godina) kojoj je u postupku vještačenja utvrđeno barem jedno oštećenje iz Liste I i najmanje stupanj 1. iz Liste težine i vrste invaliditeta – oštećenja funkcionalnih sposobnosti. Pod postupkom vještačenja smatra se vještačenje oštećenja organizma, težine invaliditeta – oštećenja funkcionalnih sposobnosti i radne sposobnosti. Status osobe s invaliditetom ima i osoba kojoj je taj status utvrđen rješenjem nadležnog tijela prema propisima o pravima hrvatskih branitelja i propisima o zaštiti vojnih i civilnih invalida rata.

TJELESNO OŠTEĆENJE

Kod tjelesnog oštećenja postupak pokreće osoba kod koje nastane tjelesno oštećenje ili njen zakonski zastupnik ispunjavanjem tiskanice u (A) [Hrvatskom zavodu mirovinskog osiguranja/HZMO, Ispostava u Pakracu; Ulica hrvatskih velikana 12, prizemlje lijevo prva vrata](#), odnosno Zahtjeva za utvrđivanje postotka tjelesnog oštećenja i priznavanje parava na naknadu zbog tjelesnog oštećenja (Zahtjev) *kojemu priložite kopiju osobne iskaznice, otpusno pismo i novije specijalističke nalaze, a ako je oštećenje nastalo na radu – svakako prijavu ozljede na radu.*

- *(A) službenice u Ispostavi HZMO u Pakracu izuzetno susretljive i strpljive. No, sama služba prostorno je osobama s invaliditetom koje imaju tjelesna oštećenja donjih ekstremiteta NEDOSTUPNA. Potrebno je prevaliti 4-5 stepenica da biste dosegli zvono i pozvali njime službenicu koja će uvijek ljubazno izaći. Dakle, trebate noge i ruku druge osobe jer to ne možete sami. Službenice ne znaju za eventualni plan postavljanja rampe ili dizala u zgradi.*

HZMO će Vaš Zahtjev poslati na vještačenje područnom uredu **ZOSI** koje donosi nalaz i mišljenje o vrsti, stupnju i uzroku oštećenja na temelju dokumentacije i osobnog pregleda Vas osobno te dostavlja ponovo HZMO koje na temelju toga nalaza i mišljenja donosi **RJEŠENJE** ukoliko Vaše stanje zadovoljava uvjete. S tim Rješenjem, ukoliko Vam je utvrđena tjelesno oštećenje stječete uvjete za druga prava kao osoba s tjelesnim oštećenjem.

Zahtjev možete podnijeti i za „nevidljiva“ tjelesna oštećenja: odstranjenu maternicu, dojku, bubreg, dugotrajnih psihičkih bolesti ... Razgovarajte o tome s Vašim osobnim liječnikom!

Ako Vam je rješenjem HZMO utvrdilo tjelesno oštećenje iznad 30% koje je nastalo kao posljedica ozljede na radu ili kao profesionalna bolest tada ostvarujete **PRAVO NA NAKNADU**.

Ako ste još zaposleni, a imate tjelesno oštećenje iznad 30% svoje rješenje dostavite odmah (B) u [Ispostavu Porezne uprave u Pakracu \(zgrada gradske uprave, prizemlje, lijevo\) Trg bana J. Jelačića 18](#) i zatražite novu karticu poreza na dohodak od nesamostalnog rada (uvećani odbitak za koeficijent) i odnesite ju poslodavcu jer ostvarujete **PRAVO NA UVEĆANI OSOBNI ODBITAK** – dobit ćete veću plaću.

Ukoliko postoje unutar Vaše radne jedinice dokumenti poput Kolektivnog ugovora – provjerite ostvarujete li s još koje pravo s naslova radnog mjesta, poslodavca. Također provejrite svoja eventualana životna osiguranja radi moguće naknade.

- *(B) službenici u Poreznoj upravi su vrlo profesionalni i dostupni su i osobama s tjelesnim oštećenjem nogu jer u zgradu gradske uprave možete invalidskim kolicima s prednje strane prilaznom rampom, a slična (iako prestrma)rampa nalazi se i sa zadnje strane objekta prema Policijskoj postaji.*

INVALIDNOST

1. po propisima iz mirovinskog osiguranja (invalidi rada, profes. oboljenja i bolesti, tjelesna oštećenja) u pravilu za **zaposlenu osobu, obrtnike osiguranike, poljoprivrednike** postupak se pokreće za procjenu radne sposobnosti na prijedlog doktora medicine primarne zdravstvene zaštite (vašeg liječnika). Kada je osoba **nezaposlena**, iznimno i zaposleni, postupak možete pokrenuti sami. Postupak se pokreće pri **HZMO (A)** s liječničkom dokumentacijom na posebnim obrascima koje HZMO upućuje **ZOSI** koji Vas poziva na pregled, vještačenje, te ovlaštenu vještak daje nalaz i mišljenje, a HZMO donosi **RJEŠENJE**. Ako utvrdi da liječenje nije završeno uputit će Vas na daljnje liječenje. Ako utvrdi da je završeno može donijeti sljedeće ocjene: -invalidnost ne postoji, - invalidnost postoji, postoji profesionalna nesposobnost za rad ili opća nesposobnost za rad.

U slučaju profesionalne NESposobnosti za rad kod osiguranika ispod 50 godina, ako se preostalom radnom sposobnošću može profesionalnom rehabilitacijom osposobiti za rad stječe pravo na profesionalnu rehabilitaciju.

2. po propisima o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata
Hrvatski branitelj iz Domovinskog rata (morate imati priznat status) podnosi zahtjev za priznavanje statusa hrvatskog ratnog vojnog invalida po osnovi bolesti, pogoršanja bolesti odnosno pojave bolesti kao posljedice sudjelovanja u obrani suvereniteta Republike Hrvatske. Zahtjev podnosite (*naziv će se radi preustroja mijenjati od 01.01.2020.*) **Uredu državne uprave u Požeško-slavonskoj županiji, ispostava Pakrac, Odsjek za društvene djelatnosti, opću upravu i zajedničke poslove, prvi kat lijevo gradske uprave, desno; službenik Dario DeZan (C)** koji će Vas uputiti Vašem liječniku radi izdavanja uputnice za stručnu procjenu uz koju je dužan prilžiti elektronički zapis Vašeg osobnog zdravstvenog kartona (na DVD, CD ili USB) te ostalu raspoloživu medicinsku dokumentaciju vezanu uz područje stručne procjene. Nakon stručne procjene (postoji popis ovlaštenih bolnica) bit ćete upućeni na vještačenje u **ZOSI** (u cijeli proces će se i uključiti HZMO ukoliko imate dio oboljenja kao „civil“).

Definicijom hrvatski ratni vojni invalid iz Domovinskog rata; *hrvatski branitelj iz Domovinskog rata kojem je organizam oštećen najmanje 20 posto zbog rane ili ozljede koju je zadobio u obrani suvereniteta Republike Hrvatske, zatočeništva u neprijateljskom zatvoru, logoru ili drugom neprijateljskom objektu tijekom sudjelovanja u obrani suvereniteta Republike Hrvatske, bolesti - pogoršanje bolesti odnosno pojava bolesti koja je neposredna posljedica sudjelovanja u obrani suvereniteta Republike Hrvatske.*

3. po propisima o zaštiti vojnih i civilnih invalida rata
Postupak za utvrđivanje invalidnosti identičan je opisanom postupku u točki 2.

Prava (po Zakonu) za HRVI: osobna invalidnina, doplatak za njegu i pomoć druge osobe, ortopedski doplatak, posebni doplatak, pravo na usluge osobe za pružanje njege i pomoći – njegovatelj, dodjela osobnog automobila, besplatni udžbenici djeci, opskrbnina, doplatak za pripomoć u kući.

Prvava (po Zakonu) za vojne i civilne invalide rata: osobna invalidnina, doplatak za njegu i pomoć druge osobe, ortopedski doplatak, profesionalna rehabilitacija, kupališno I klimatsko liječenje, pomoć u troškovima liječenja i nabavci ortopedskih pomagala.

Za pomoć i uputu braniteljima i civilnim invalidima rata, osobito osobama s invaliditetom, [svakog četvrtka raspoloživa je pomoć službenika Miroslava Bagarića, stručni suradnik za hrvatske branitelje iz Domovinskog rata i druge društvene djelatnosti, Požeško-slavonska županija, Upravni odjel za društvene djelatnosti - na drugom katu zgrade gradske uprave, lijevo, ured 203, \(D\) – moguće su promjene u nazivu ureda od 01.01.2020.](#)

- *(C i D) do službenika na katovima zgrade gradske uprave ako imate oštećenja donjih ekstremiteta ne možete nikako doći! Očekuje se ugradnja dizala u objekt već ove, nadolazeće zime. Ako ste u potrebi prije – obratite se zaštitaru Ivici na ulazu u zgradu – imenujte službu ili osobu, on će ih pozvati i službenici će doći do Vas.*

Imate utvrđenu invalidnost!

Imate i **P R A V A**

- 1) **PRAVO NA DOPUNSKO ZDRAVSTVENO OSIGURANJE NA TERET DRŽAVNOG PRORAČUNA** –
 Ukoliko Vam je utvrđena invalidnost u iznosu od 100% bilo koje kategorije tjelesnog oštećenja, u (E) [Hrvatskom zavodu zdravstvenog osiguranja/HZZO](#), [Ispostavi Pakrac](#) možete podnijeti Zahtjev za ostvarivanje. Pravo ostvaruju svi HRVI, sudionici Domovinskog rata s civilnom invalidnošću s najmanje 30% tjelesnog oštećenja, te osobe s invaliditetom koje temeljem rješenja Centra za socijalnu skrb primaju osobnu invalidninu ili dodatak za tuđu pomoć i njegu.
 - *(E) službenici se nalaze u istoj zgradi kao i službenici HZMO (A), doduše na katu. Susretljivi i ljubazni, ali NEDOSTUPNI. Njihovo zvono postavljeno je na istom mjestu (gornje) i opet trebate dvije noge i ruku da biste pozvonili. Ako uspijete za tili čas dolaze do Vas i dalje ste sigurni.*

- 2) **PRAVO ZA DOBIVANJE ZNAKA PRISTUPAČNOSTI** – kartica za parkiranje kojom se na području Europske unije, omogućuje besplatno parkiranje na označenim mjestima za osobe s invaliditetom (u nekim zonama Zagreba ono je vremenski ograničeno). Pravo na izdavanje mogu ostvariti osobe s invaliditetom više od 80% ukupnog tjelesnog oštećenja ili više od 60% oštećenja donjih ekstremiteta. Zahtjev podnosite u zgradi gradske uprave u [Uredu državne uprave u požeško-slavonskoj županiji, ispostava Pakrac \(F\) prvi kat lijevo, ured 108, službenica Jasminka Olivier \(također Ured državne uprave\)](#) a ostvareno pravo se odnosi na razdoblje 5 godina i može se koristiti u bilo kojemu automobilu u kojemu se njen nositelj vozi. Prilikom podnošenja zahtjeva ponesite fotografiju 3 x 3,5 cm, osobnu iskaznicu te nalaz i mišljenje spomenutog Zavoda. Priložiti trebate i 35,00 kn biljega.

- 3) **POVLASTICE U UNUTARNJEM PUTNIČKOM PROMETU** – predviđeno je pravo za povratna putovanja 4 puta godišnje vlakom ili brodom pri čemu plaćate 25% redovne cijene, a Vaša pratnja ima besplatnu vožnju. Ovo pravo mogu koristiti sljedeće kategorije osoba s invaliditetom: slijepi do 10% sposobnosti vida, gluhi, gluho slijepi, osobe s mentalnom retardacijom (težom i teškom), kronični bubrežni bolesnici na hemodijalizi, osobe koje ostvaruju pravo na doplatu i njegu druge osobe, dijete invalid čiji roditelj ostvaruje pravo na dopust do djetetove 7. Godine, koji rade 50% radnog vremena radi njege djeteta, vojni i civilni invalidi rata. Zahtjev podnosite za svako putovanje posebno u (G) u [Uredu državne uprave u Požeško-slavonskoj županiji, ispostava Pakrac, Odsjek za društvene djelatnosti, opću upravu i zajedničke poslove \(prvi kat lijevo, vrata s desne strane, službenik Dario DeZan \(do 31.12.2019. nakon kojega vremena slijede promjene naziva, možda i vrata\).](#)
 - *(F i G) do službenika na katu gradske uprave, ako imate oštećenja donjih ekstremiteta, ne možete nikako doći! Kako smo naveli – očekuje se ugradnja dizala u objekt. Ako ste u potrebi prije – obratite se zaštitaru Ivici na ulazu u zgradu – imenujte osobu, on će ju pozvati i službenik će doći do Vas.*

- 4) **POSTATI ČLANOM UDRUGE** - namjerno je napisano prvo i kao „pravo“ iako smatramo da Vam je to dužnost! Ne samo da vas time Vas potičemo na volontiranje u civilnom sektoru ili radi brojnosti članova udruga i aktivnosti, već stoga što neka prava UVJETUJU da ste član udruge koje su osnovane radi asistencije i pomoći osobama s invaliditetom. [Na zadnjoj stranici brošure](#)

predstavljamo postojeće i suradne udruge u našem Gradu. Ako udruga za osobe Vašega, ili srodnog, invaliditeta kod nas nije registrirana potražite regionalne ili državne – učlanite se! Udruge (osobito „stare“ i „velike“) često imaju zaposlene osobe koje će Vas konkretno i rado uputiti, pomoći!

- 5) **OSOBNA INVALIDNINA**- Je novčano pravo namijenjeno **osobama s teškim invaliditetom ili drugim trajnim promjenama u zdravstvenom stanju**. Pravo ne mogu ostvariti osobe u organiziranom smještaju (domovi npr.), ukoliko imaju poslovni prostor u vlasništvu ili stambenu jedinicu koju mogu iznajmiti, ako primaju invalidninu po drugoj osnovi (npr. HRVI). Mjesečno osobna invalidnina iznosi 300% osnovice (1.500,00 kn). Postupak provodi [Centar za socijalnu skrb, Petra Predradovića 2 u Pakracu \(u zgradi pored Pakre/Mali most\)](#) koji nakon provedenog postupka rješanjem odlučuju o priznavanju prava ili odbijanju zahtjeva.
- 6) **DOPLATAK ZA POMOĆ I NJEGU** - je novčano pravo koje je propisano Zakonom o socijalnoj skrbi a priznaje se **osobi koja ne može sama udovoljiti osnovnim životnim potrebama uslijed čega joj je prijeko potrebna pomoć i njega druge osobe** u organiziranju prehrane, pripremi i uzimanju obroka, nabavi namirnica, čišćenju i pospremanju stana, oblačenju i svlačenju, održavanju osobne higijene, kao i obavljanju drugih osnovnih životnih potreba. Propisan je u smanjenom iznosu (420,00 kn) i punom iznosu (600,00 kn mjesečno. Na ostvarivanje prava utječe prihod koji za samca ne smije prelaziti 1.250,00 kn mjesečno odnosno po članu kućanstva ne smije biti veći od 1.000,00 kn. U punom iznosu bez obzira na prihode pravo ostvaruju: Slijepi, gluhe, gluho slijepi osobe, osobe s težim promjenama u zdravstvenom stanju i s težim invaliditetom. Postupak ostvarivanja prava ovoga prava kreće po zahtjevu stranke ili po službenoj dužnosti, a za priznavanje prava potrebno je pribaviti Nalaz i mišljenje **ZOSIa**. Tijelo vještačenja nakon uvida u medicinsku dokumentaciju i pregleda korisnika utvrđuje o kojoj vrsti oštećenja se radi (tjelesno, osjetilno, intelektualno ili mentalno), postoji li više vrsta oštećenja, postoji li teži ili teški invaliditet, te postoji li potreba tuđe pomoći i njege u smanjenom ili punom opsegu. Na temelju toga nalaza koji TKO dostavlja [Centru za socijalnu skrb](#) koji donosi konačnu odluku o ostvarivanju prava.
- 7) **POMOĆ U KUĆI** - je socijalna usluga koja se priznaje **osobi kojoj je zbog tjelesnog, mentalnog, intelektualnog ili osjetilnog oštećenja ili trajnih promjena u zdravstvenom stanju prijeko potrebna pomoć druge osobe** ukoliko ispunjava slijedeće uvjete:
- nema mogućnost da joj pomoć osiguraju roditelj, bračni drug i djeca,
 - nema sklopljen ugovor o doživotnom ili dosmrtnom uzdržavanju,
 - na području njezinog prebivališta moguće je osigurati takvu pomoć pod uvjetima i na način propisan Zakonom,
 - nije otuđila nekretnine ili pokretnine veće vrijednosti u posljednjih godinu dana od dana podnošenja zahtjeva za priznavanje prava na socijalnu uslugu ili dana pokretanja postupka po službenoj dužnosti,
 - prihod samca ili prihod po članu kućanstva ne prelazi iznos od 300% osnovice (1.500,00kn) iz članka 27. stavka 2. Zakona. Ako prihod samca ili prihod po članu kućanstva prelazi iznos od 300% osnovice (1.500,00 kn), a nije veći od 400% osnovice (2.000,00 kn) iz članka 27. st. 2.

Zakona, korisniku koji ispunjava uvjete za priznavanje prava na uslugu pomoći u kući priznaje se pravo na 50% cijene troškova usluge pomoći u kući. Pomoć u kući može obuhvatiti:

- organiziranje prehrane (nabava i dostava gotovih obroka u kuću),
- obavljanje kućnih poslova (nabava živežnih namirnica, pomoć u pripremanju obroka, pranje posuđa, pospremanje stana, donošenje vode, ogrijeva i slično, organiziranje pranja i glačanja rublja, nabava lijekova i dr. potrepština isl.),
- održavanje osobne higijene (pomoć u oblačenju i svlačenju, u kupanju i obavljanju drugih higijenskih potreba),
- zadovoljavanje drugih svakodnevnih potreba (košnja trave uže okućnice, čišćenje snijega itd.)

Pravo rješava [Centar za socijalnu skrb](#).

PRAVO NA STATUS RODITELJA NJGOVATELJA (*status njegovatelja*) - priznaje se jednom od roditelja djeteta s teškoćama u razvoju ili osobe s invaliditetom koje ispunjava jedan od sljedećih uvjeta: potpuno je ovisno o pomoći i njezi druge osobe jer mu je zbog održavanja života potrebno pružanje specifične njege izvođenjem medicinsko-tehničkih zahvata za koju je prema preporuci liječnika roditelj osposobljen/ u potpunosti je nepokretno i uz pomoć ortopedskih pomagala/ima više vrsta teških oštećenja (tjelesnih, mentalnih, intelektualnih ili osjetilnih), zbog kojih je potpuno ovisno o pomoći i njezi druge osobe pri zadovoljavanju osnovnih životnih potreba.

PRAVO NA NAKNADU TROŠKOVA PRIJEVOZA ZBOG ŠKOLOVANJA (ako nema osiguran prijevoz po nekoj drugoj osnovi) – ostvaruje osoba s invaliditetom i dijete s teškoćama u razvoju a koji pohađaju nastavu radi stjecanja srednjoškolskog obrazovanja po posebnom programu izvan mjesta svoga prebivališta ili osposobljavanja za samozbrinjavanje, a ne postoji potreba da mu se prizna pravo na uslugu smještaja ili organiziranog stanovanja

PRAVO NA NAKNADU DO ZAPOSLENJA - priznaje se djetetu s teškoćama u razvoju, odnosno osobi s invaliditetom kojima je tjelesno, mentalno, intelektualno ili osjetilno oštećenje utvrđeno na temelju nalaza i mišljenja **ZOSi**a, nakon završetka osnovnoškolskog, srednjoškolskog ili visokoškolskog obrazovanja, a najranije s navršenih 15 godina života, ako naknadu za vrijeme nezaposlenosti ne ostvaruje prema drugim propisima te je evidentirana je kao nezaposlena osoba pri nadležnoj službi za zapošljavanje ili ima utvrđenu privremenu nezapošljivost od strane nadležnog tijela sukladno posebnom propisu.

PRAVO NA OSLOBOĐENJE (godišnjeg) PLAĆANJA CESTARINE – tzv. SMART kartica na koju pravo ustječu osobe kod kojih je utvrđeno tjelesno oštećenje koje ima za posljedicu nesposobnost donjih ekstremiteta 80% ili više, HRVI sa 100% tjelesnog oštećenja, osobe kojima je utvrđeno tjelesno oštećenje vida od 100% i to samo za jedan osobni automobil koji imaju u svom vlasništvu, odnosno koji koriste na temelju ugovora o leasingu. Pravo ostvarujete na temelju rješenja koje donosi Ministarstvo pomorstva, prometa i infrastrukture nakon Vašeg zahtjeva (preuzeti ga na: <https://mmpi.gov.hr/promet/cestovni-promet-124/invalidska-smart-kartica-20602/20602>) kojemu morate priložiti: presliku prometne dozvole, rješenje HZMO ili Ureda državne uprave, presliku potvrde o OIBu i 35,00 kn biljega. Samo HRVI u ovom slučaju ne prilažu ubiljege! Zahtjev s dokumentacijom pošaljite preporučeno na adresu [Ministarstvo pomorstva, prometa i infrastrukture, Prisavlje 14, 10000 Zagreb](#).

Kad ste povratno primili rješenje ministarstva, podnosite zahtjev za izdavanje SMART kartice kojemu morate priložiti to rješenje, presliku osobne iskaznice, fotografiju dim. 2,5 x 3cm te dostaviti osobno ili poštom na adresu: [Hrvatske autoceste d.o.o., Jadranska avenija 6, 10250 Lučko](#). Cijena izdavanja SMART kartice iznosi 20,00 kn kada se osobno preuzima, odnosno 35,50 kuna ako zatražite dostavu putem pošte.

- 12) **PRAVO NA OSLOBAĐANJE PLAĆANJA GODIŠNJE NAKNADE prilikom registracije vozila** (popularno nazvano "cestarina")– pravo ostvarujete tako da dostavite presliku rješenja ministrastva iz prethodnog odjeljka (a) stanici za tehnički pregled vozila ukoliko ste mu vlasnik. Izračun za registraciju vozila bit će umanjen sukladno radnom obujmu motora vozila u cm³. Pravo ostvarujete u [Stanici za tehnički pregled "Papuk - trgovina" u Pakracu, Kralja Tomislava 73, \(stari Uroševac\)](#).
- 13) **POGODNOSTI U HAK-u (Hrvatskom auto klubu)** - popust od 50% na iznos godišnje članarine za HAK mogu ostvariti osobe s utvrđenim tjelesnim oštećenjem od najmanje 50%. Pravo se ostvaruje prigodom učlanjenja ili plaćanja godišnje članarine, uz predočenje rješenja (iz KORAKA 1.) o utvrđivanju postotka tjelesnog oštećenja. Zahtjev se šalje s kopijom rješenja na adresu: [Hrvatski autoklub, Avenija Dubrovnik 44, 10010 Zagreb](#).
- 14) **PRAVO NA (ORTOPEDSKA i druga) POMAGALA** – svaka zdravstveno osigurana osoba ima pravo na pomagala koja su utvrđena popisom pomagala. Pravo se ostvaruje prema medicinskoj indikaciji, u pravilu na osnovi prijedloga i preporuke odnosno ispunjenja odgovarajuće tiskanice od strane **liječnika specijaliste** određene specijalnosti, odnosno ugovorne zdravstvene ustanove te odgovarajuće medicinske dokumentacije. U Pakracu ima nekoliko dućana s moguće potrebnim pomagalima: [Ljekarna Prohaska u Bolničkoj ulici 9 i kod bolnice, OrtoRea u Hrvatskih velikana br. 17 \(preko puta HZMO/HZZO\), Bontech Research Co.\(za slijepe osobe\) Bolnička 13](#).
- Organizirana je i posudionica pomagala (*kreveti, kolica, štake, antidekubitalni madraci, sanitarna kolica, samostojeće trapeze i dr.*) [pri udruzi Palijativni tim LIPA](#).
- 15) **OSLOBOĐENJE OD PLAĆANJA BORAVIŠNE PRISTOJBE** - osobe s invaliditetom od najmanje 70% i jedan njegov pratitelj ne plaćaju boravišnu pristojbu ako borave izvan mjesta svog prebivališta. Ovo se pravo ostvaruje predočenjem rješenja o tjelesnom oštećenju i/ili članske iskaznice udruge invalida na mjestu u kojemu boravite (hoteli, apartmani, kampovi...).
- 16) **OSLOBOĐENJE PLAĆANJA TV PRISTOJBE** - pravo na oslobađanje plaćanja mjesečne pristojbe u visini od 50% ostvaruju punoljetne osobe, članovi Udruge osoba s invaliditetom s najmanje 80% invaliditeta i s dijagnozama oboljenja: mišićna distrofija i srodna neuromišićna oboljenja; cerebralna ili dječja paraliza s oštećenjem organa za kretanje, paraplegija (i hemiplegija); tetraplegija; sc. multiplex; amputacija donjih ekstremiteta s oštećenjem organa za kretanje te gluhe osobe sa 100% oštećenje sluha. Pravo na oslobađanje u cijelosti od plaćanja mjesečne pristojbe ostvaruju punoljetne osobe sa 100% invalidnošću/tjelesnim oštećenjem a koji su članovi udruge osoba s invaliditetom: slijepe osobe; osobe s invaliditetom I i II grupe koje primaju invalidske naknade kao ratni ili mirnodopski vojni invalidi ili invalidi policije (ne i civilni); bolesnici koji se liječe dijalizom bubrega; gluhoslijepe oosbe koje po jednom od oštećenja,

gluhoća ili sljepoća, imaju 100% oštećenja. Zahtjev podnesite kopijom rješenja, osobne iskaznice, potvrde o OIBu na: HRT, Prislavlje 3, 10 000 Zagreb ili na e-mail: podrska10.pristojba@hrt.hr

- 17) **OSLOBOĐENJE OD PLAĆANJA SUDSKIH PRISTOJBI** - od 1. siječnja 2019. godine prošireno je pravo i na sve osobe s invaliditetom dok je ranije to pravo bilo priznato tek HRVI, a koje se plaćaju u sljedećim postupcima:
1. parničnom
 2. izvanparničnom
 3. ovršnom
 4. ostavinskom
 5. zemljišnoknjižnom
 6. kaznenom, po privatnoj tužbi
 7. u upravnim sporovima
 8. postupku upisa u sudski registar
 9. postupku stečaja i likvidacije
 10. drugim slučajevima propisanim zakonom.
- Prilikom ostvarivanja ovog prava status osobe s invaliditetom dokazujete s valjanom ispravom **ZOSla**.
- 18) **PRAVO NA UVEĆANI MIROVINSKI STAŽ** - Zakonom o stažu osiguranja s povećanim trajanjem propisano je da se zaposlenim osobama s invaliditetom (*osobe oboljele od distrofije i srodnih mišićnih i neuromišićnih bolesti, oboljeli od paraplegije, cerebralne i dječje paralize, multiple skleroze i srodnih bolesti, slijepi osobe, gluhe osobe, gluhoslijepi osobe, osobe oboljele od reumatoidnog artritisa i drugih sustavnih upalnih bolesti zglobova i vezivnog tkiva; ankilozantni spondilitis, psorijatični artritis, seronegativni artritis, sistemski eritemski lupus, sklerodermija i polimiozitis/dermatomiozitis, osobe kod kojih postoje funkcionalni poremećaji zbog kojih se ne mogu samostalno kretati bez uporabe invalidskih kolica te osobe s Downovim sindromom*) priznaje pravo na uvećani staž osiguranja na način da se svakih 12 mjeseci provedenih na osobe s invaliditetom radu računa kao da je na radu provedeno 15 mjeseci. Smanjuje se i dobna granica za stjecanje prava na starosnu mirovinu, i to po jednu godinu za svakih 5 godina staža osiguranja. Pravo se ostvaruje podnošenjem zahtjeva **HZMO** koji donosi rješenje o pravu na računanje mirovinskog staža s povećanim trajanjem. Zahtjevu treba priložiti rješenje o utvrđenom postotku tjelesnog oštećenja.
- 19) **POVLAŠTENI PRIJEVOZ OSOBA S INVALIDITETOM Jadrolinija** - pravo na besplatan prijevoz na državnim trajektnim linijama ostvaruju osobe s invaliditetom kod kojih je utvrđeno tjelesno oštećenje donjih ekstremiteta 80% ili više, HRVI sa 100% tjelesnim oštećenjem, slijepi oštećenja osjetila vida 100%, gluhoslijepi osobe sa 100%-tnim tjelesnim oštećenjem, osobe s invaliditetom s utvrđenim III. i IV. stupnjem funkcionalnog oštećenja, djeca s teškoćama u razvoju sa utvrđenim III. i IV. stupnjem funkcionalnog oštećenja. Besplatni prijevoz odnosi se na osobu s invaliditetom, pratnju i osobno vozilo.
- Pravo na besplatni prijevoz ostvaruje se ispunjavanjem zahtjeva kojega ste dužni poslati Službi prodaje na e-mail: passdept_h@jadrolinija.hr ili fax: 051337 110 najkasnije 5 dana prije željenog polaska. Zahtjevu je potrebno priložiti Presliku dokaza o invalidnosti: rješenje HZMO/Ureda državne uprave i/ili Ministarstva hrvatskih branitelja/Centra za socijalnu

skrb/Ministarstva za demografiju obitelj, mlade i socijalnu politiku. Pratitelji svoj status dokazuju rješenjem HZZO. Prilikom ukrcanja uz besplatne prijevozne karte obavezno je predložiti i dokaz o invaliditetu. Broj putovanja nije ograničen, no za svako putovanje potrebno je poslati novu zamolbu s točnom relacijom i datumom putovanja, a zahtjev za odobravanje besplatnog prijevoza u linijskom obalnom pomorskom prometu možete pronaći na: <https://www.jadrolinija.hr/links/prava-osoba-s-invaliditetom>

20) **POGODNOSTI CROATIA AIRLINESA** – namjeravate putovati zrakoplovom i potrebna Vam je posebna pomoć za vrijeme putovanja, važno je da istu zatražite unaprijed, po mogućnosti 72 sata, a najkasnije 24 sata prije leta (e-mail: contact@croatiaairlines.hr, tel: 072 500 505) Ako su Vam potrebna invalidska kolica za vrijeme putovanja obavijestite ih o Vašem stupnju pokretljivosti. Ova je usluga besplatna i dostupna je trajno nepokretnim putnicima, starijim osobama, putnicima s lakšim ozljedama te putnicima s prijelomom ruke ili noge. Ako putujete vlastitim invalidskim kolicima, prilikom rezervacije potrebno je obavijestiti o njihovoj težini, dimenzijama i specifikacijama (npr. nesklopiva, električna), kao i o vrsti baterije koju koriste električna kolica („suha“, "mokra" ili gel baterija). Croatia Airlines pruža pomoć putnicima oštećena sluha ili vida bez naplate. Ako putuju s psom vodičem u pratnji on se prevozi bez naknade. Pri Croatia Airlinesu moguće je ostvariti i popust prilikom plaćanja karte po određenim tarifama za određene invalidnosti – PITAJTE!

21) **POREZNE OLAKŠICE ZA OSOBE S INVALIDITETOM**

(prema Zakonu o porezu na dohodak):

- **neoporezivi darovani primici za zdravstvene potrebe:** operativni zahvati, liječenja, nabava lijekova i ortopedskih pomagala, troškovi prijevoza i smještaja u zdravstvene ustanove idr. ako

navedene usluge ili dobra nisu plaćeni obveznim, dopunskim, dodatnim i privatnim zdravstvenim osiguranjem, niti na teret sredstava fizičke osobe,

- **oslobođenje od plaćanja poreza za potpore zbog zbrinjavanja** ratnih vojnih invalida, ratnih invalida i članova obitelji smrtno stradalih, zatočenih ili nestalih hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata, primici osoba s invaliditetom (operativni zahvati, liječenja, nabava lijekova i ortopedskih pomagala itd.) osim plaća i mirovina,

- **novčane nagrade za osvojene medalje se ne smatraju dohotkom** - riječ je o novčanim nagradama isplaćenim iz Državnog proračuna ili proračuna jedinica lokalne i područne samouprave, za medalje osvojene na Olimpijskim igrama, Paraolimpijskim igrama, Olimpijskim igrama gluhih te svjetskim i europskim prvenstvima za osobe s invaliditetom,

- **uvećanje neoporezivog dijela dohotka (osnovni osobni odbitak)** - može se uvećati za 1,5 osnovice osobnog odbitka za svakog uzdržavanog člana uže obitelji i svako dijete, ako su osobe kojima je utvrđena invalidnost po jednoj osnovi 100% i/ili koja radi invalidnosti ima pravo na doplatu za pomoć i njegu ili na osobnu invalidninu, svakog uzdržavanog člana uže obitelji i svakog uzdržavanog djeteta. U tom slučaju se osnovni osobni odbitak uvećava za 3.750,00 kuna mjesečno,

Osnovni osobni odbitak se može uvećati za 0,4 osnovice osobnog odbitka svakom poreznom obvezniku, odnosno njegovom uzdržavanom članu uže obitelji i djetetu kojima je rješenjem donesenim prema propisima utvrđena invalidnost ili tjelesno oštećenje, veće od 30, a manje od 100%. U tom slučaju se osnovni osobni odbitak uvećava za 1.000,00 kuna mjesečno,

- **oslobođeni su od plaćanja dohotka od nesamostalnog rada** – ratni vojni invalidi ne plaćaju porez na dohodak od nesamostalnog rada i mirovina razmjerno stupnju utvrđene invalidnosti,

- **poticaji za zapošljavanje osoba s invaliditetom** - obveznicima poreza na dohodak koji obavljaju samostalne djelatnosti dohodak se u poreznom razdoblju može dodatno umanjiti za iznos isplaćenih plaća i uplaćenih doprinosa na plaću novim radnicima. Porezni obveznik može pravo na umanjenje dohotka za isplaćene plaće i doprinose na plaću novih radnika koristiti godinu dana od dana njihovog zaposlenja, a iznimno pravo na umanjenje dohotka za isplaćene plaće i doprinose na plaću novih radnika koji su osobe s invaliditetom može koristiti tri godine računajući od dana njihova zaposlenja.

(prema Zakonu o porezu na dodanu vrijednost/PDV):

PDV se obračunava i plaća po sniženoj stopi koja je 5% - za medicinsku opremu, pomagala i druge sprave koje se koriste za ublažavanje liječenja invalidnosti isključivo za osobnu uporabu invalida, (propisane Pravilnikom o ortopedskim i drugim pomagalima HZZO-a)

- 22) **CARINSKE OLAKŠICE** – plaćate posebni porez ukoliko imate motorno vozilo za koje ste od Carinske uprave, za nas nadežan [Carinska uprava, Carinski ured Slavonski Brod, Mile Budaka 1](#), ishodovali rješenja kojima se utvrđuje da motornim vozilom (*koji je posebno prilagođeno za upravljanje od osoba s invaliditetom od najmanje 80% tjelesnog oštećenja donjih ekstremiteta*) može upravljati osoba s invaliditetom na čije ime se motorno vozilo mora registrirati ili da motornim vozilom (*čija se tehnička prilagodba odnosi na prilagodbu mehanizma za pričvršćivanje djece s težim smetnjama u razvoju*) može upravljati roditelj ili skrbnik djeteta s težim smetnjama u razvoju i na čije ime se motorno vozilo mora registrirati. U postupku izdavanja rješenja status osobe s invaliditetom od najmanje 80% tjelesnog oštećenja donjih ekstremiteta, odnosno djeteta s težim smetnjama u razvoju, Carinski ured utvrđuje na temelju jednog od sljedećih dokumenata: rješenja HZZO, nalaza i mišljenja Zavoda za vještačenje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom ili rješenja nadležnog Centra za socijalnu skrb. Za takvo vozilo imate zabranu otuđenja (upisuje se u prometnu dozvolu), davanje drugome na uporabu, u najam.
- 23) **PRAVO NA NAKNADU UGROŽENOG KUPCA ENERGENATA** – ova naknada iznosi do najviše 200 kn mjesečno i odnosi se na sufinanciranje troškova električne energije, a ostvariti ga može korisnik osobne invalidnine. O ovom pravu rješenje donosi [Centar za socijalnu skrb](#), a utvrđeno pravo imate svakoga mjeseca sve dok Vam isti CZSS ne utvrdi prestanak prava. Pravo realizirate prilikom plaćanja svoga računa za struju u FINA-i uz predočenje osobne iskaznice i rješenja CZSS, popularno nazvanog voucher.
- 24) **POPUSTI U TELEKOMUNIKACIJAMA** – kod raznih distributera usluga;
- T-Com – prava ostvaruju: članovi uže obitelji branitelja i drugih osoba poginulih na dužnosti u Domovinskom ratu, članovi uže obitelji poginulih branitelja Domovinskog rata, Savez HVIDR-a, HTV, HINA, PLOVOPUT, MUP, MORH, članovi udruga slijepih (80%), invalida cerebralne i dječje paralize, distrofičara i tjelesnih invalida, dijaliziranih, transplantiranih i kroničnih bubrežnih bolesnika, paraplegičari, invalidi s oštećenjima organa za kretanje s 80 i više % invaliditeta, oboljelih od multiple skleroze, te članovi društva za pomoć mentalno retardiranim osobama. Fizičke osobe sa tjelesnim oštećenjima ostvaruju popust na mjesečnu naknadu i na telefonske razgovore. Kako biste ostvarili popust potrebno je [obratiti se nadležnoj udruzi](#) koja se brine za određenu kategoriju invalida, a ista će u vaše ime uputiti zahtjev HT-u.
- HRVI ostvaruju popust samo na telefonske razgovore, a iznos popusta ovisi o postotku oštećenja koji imaju. Kako bi ostvarili ovu vrstu popusta, potrebno je osobno se obratiti s rješenjem invalidnosti u T-Centar ili ovlaštena udruga u vaše ime može također poslati rješenje. Sve ostale osobe s (gore nabrojeno) invalidosti NE mogu osobno predati zahtjev – u njihovo ime to čini udruga! Detaljnije: 08009000,
- ISCON – svim osobama s utvrđenim invaliditetom 80 i više% omogućuju popust na mjesečnu naknadu od 10% u svim paketima izuzev HR DUO paketa. Detaljnije: 08001000
- BTnet – omogućuje popust svim osobama s tjelesnim oštećenjem uz predočenje rješenja. Detaljnije: 0800890011
- A1 – nude pogodnosti članovima udruga Saveza gluhih i nagluhih osoba (trenutno).
- 25) **PRAVO NA PROFESIONALNU REHABILITACIJU** - stječe osoba s invaliditetom kojoj je nadležno tijelo vještačenja utvrdilo preostalu radnu sposobnost. Za ocjenu stupnja invaliditeta potrebno je procijeniti funkcioniranje pojedinca, poteškoće i prepreke, te potrebe vezane uz zapošljavanje obzirom na njegove zdravstvene karakteristike.

Korisnik/osoba s invaliditetom (kod koje je na temelju ljestvice utvrđen stupanj prepreka i poteškoća pri zapošljavanju od 2 do 4, a utvrđen joj je status osobe s invaliditetom) može biti uključena u mjere profesionalne rehabilitacije ako ispunjava sljedeće uvjete: ima navršениh 15 godina života; ima završeno obvezno obrazovanje; prošla je osnovnu rehabilitaciju; utvrđena joj je preostala radna sposobnost.

Profesionalna rehabilitacija obuhvaća mjere i aktivnosti odnosno usluge koje se izvode s ciljem da se osobu s invaliditetom osposobi za prikladan posao, da se ista zaposli odnosno zadrži posao i u njemu napreduje, te da se profesionalno razvija.

- 26) **PRAVO na održavajuću rehabilitaciju u Specijalnoj bolnici za medicinsku rehabilitaciju Lipik** – osobe s invaliditetom kojima HZZO utvrdi to pravo (na temelju dijagnoza i zdravstvenog stanja po uputi liječnika) dolaze jednom godišnje na rehabilitaciju pri čemu borave od 14 do 21 dana u bolnici.

27) **POTICAJI ZA ZAPOSŁJAVANJE**

- **Subvencija plaće osobe s invaliditetom** – pravo može ostvariti poslodavac koji zapošljava osobu s invaliditetom na otvorenom tržištu rada, osoba s invaliditetom koja se samozamozapošljava uz nalaz i mišljenje **ZOSIa**. Osnovica za izračun subvencije je minimalna plaća, a pravo se može zatražiti zahtjevom prema **ZOSlu** (na obrascu na kojemu je navedena sva potrebna dokumentacija) tek nakon isteka tri mjeseca od dana zapošljavanja.
- **Sufinanciranje troškova obrazovanja** - pravo može ostvariti poslodavac koji zapošljava osobu s invaliditetom na otvorenom tržištu rada, osoba s invaliditetom koja se samozamozapošljava uz nalaz i mišljenje **ZOSIa**, a za troškove obrazovanja osobe s invaliditetom, programe u kojima se

stječu nova znanja i vještine potrebne za rad i uporabu novih tehnologija. Poslodavac za radnika, osobu s invaliditetom, može koristiti ovaj poticaj jednom u 24 mjeseca, a obrazovanje može trajati najduže 6 mjeseci te se sufinancira 60% iznosa troškova obrazovanja. Zahtjev se podnosi na obrascu **ZOSlu**.

- **Sufinanciranje troškova za prilagodbu radnog mjesta (arhitektonska prilagodba)** - pravo može ostvariti poslodavac koji zapošljava osobu s invaliditetom na otvorenom tržištu rada, osoba s invaliditetom koja se samo samozapošljava kojoj je radi vrste i težine invaliditeta potrebno prilagoditi radno mjesto (uklanjanje arhitektonskih barijera) koje je već u funkciji obavljanja djelatnosti – na kojemu rade. Trošak prilagodbe radnog mjesta nadoknađuje se u visini stvarnih troškova prilagodbe, ali najviše do 40 osnovica za jednu osobu s invaliditetom, a zahtjev na obrascu **ZOSlu** podnosi poslodavac.
- **Sufinanciranje troškova za prilagodbu uvjeta rada (tehnička prilagodba)** - pravo može ostvariti poslodavac koji zapošljava osobu s invaliditetom na otvorenom tržištu rada, osoba s invaliditetom koja se samozapošljava ukoliko je zaposlenoj osobi s invaliditetom radi vrste i težine invaliditeta potrebno tehničkom opremom prilagoditi radno mjesto opremanjem koje je potrebno za obavljanje djelatnosti poslodavca na konkretnom radnom mjestu osobe s invaliditetom. Trošak prilagodbe sufinancirati se može s najviše 40% osnovice za jednu osobu s invaliditetom, a zahtjev na obrascu **ZOSla** podnosi poslodavac.
- **Sufinanciranje kamata na kreditna sredstva** namijenjena kupnji strojeva, opreme, alata ili pribora potrebnog za zapošljavanje osobe s invaliditetom - pravo može ostvariti poslodavac koji zapošljava osobu s invaliditetom na otvorenom tržištu rada, osoba s invaliditetom koja se samozapošljava, a korisnik je kredita za kupnju /navedeno/. Pravo se može ostvariti do najviše 70% ugovorene kamatne stope sukladno ugodoru o kreditu s poslovnom bankom. Zahtjev se podnosi na obrascu **ZOSla**
- **Financiranje troškova stručne podrške** – isplaćuje se mjesečno o izvršenoj satnici individualne podrške
- **Sredstva za programe inovativnog zapošljavanja** – **ZOSI** može, ako ima osigurana sredstva, raspisati javni natječaj za dodjelu sredstava inovativnim programima

28) **PRAVO NA USLUGU ASISTENCIJE (pratitelja, asistenta)** - za osobe s invaliditetom obuhvaćaju uslugu osobne asistencije, uslugu tumača/prevoditelja hrvatskog znakovnog jezika i uslugu videćeg pratitelja slijepim osobama. Usluge asistencije osobama s invaliditetom ostvaruju se u suradnji s udrugama osoba s invaliditetom – **morate biti član udruge!** Razlikujemo usluge:

- osobne asistencije osobama s najtežom vrstom i stupnjem invaliditeta (osobni asistent) čije djelovanje obuhvaća: osobnu brigu (higijena - pranje zubi, umivanje, tuširanje, kupanje, pranje kose, češljanje, rezanje noktiju itd; pomoć pri ustajanju iz kreveta i odlasku u krevet; odijevanje i svlačenje; pomoć pri obavljanju fizioloških potreba; pomoć pri hranjenju i piću; pripremanje obroka; davanje lijekova i slično), pomoć pri sitnim kućanskim poslovima (pospremanje stola, papira, knjiga, časopisa, dodavanje pomagala, pri listanju knjige, pisanju, održavanju prostorije i slično), obavljanje kupovine, pomoć pri fizičkim potrebama (transfer krevet – kolica, pomoć pri kretanju, pomoć pri telefoniranju), obavljanje administrativnih poslova – odlazak

liječniku (uputnice, doznake, recepti), odlazak u banku, poštu, dostava i podizanje razne dokumentacije), pomoć pri uspostavljanju i olakšavanju komunikacije, pratnju i pomoć u različitim socijalnim aktivnostima.

- osobnog tumača/prevoditelja hrvatskog znakovnog jezika – za gluhe i gluhoslijepe osobe kojima se navedenom uslugom omogućava pravo na informiranje na hrvatskom znakovnom jeziku radi njihovog ravnopravnog uključivanja u životnu i radnu okolinu. Osobama se osigurava kontinuirano pružanje usluge tumača / prevoditelja i intervenora (za gluhoslijepe osobe) u svakodnevnim životnim situacijama (odlazak liječniku, sudski postupci, postupci pred tijelima državne uprave, tijelima javne vlasti, edukacije...) u kojima im je potrebna pomoć u prevladavanju komunikacijskih barijera.
- videćeg pratitelja slijepim osobama koje su nesamostalne u kretanju – podrazumijevaju; pratnja i pomoć u različitim socijalnim aktivnostima (odlazak k liječniku, stomatologu, u ljekarnu, trgovinu, poštu, banku, Centar za socijalnu skrb, kulturno-zabavne institucije, općine, matičnog ureda itd.) ovisno o potrebi slijepa osobe, obuka za obavljanje kućanskih poslova; pomoć pri obavljanju administrativnih poslova slijepim osobama koje žive same i nemaju obveznika uzdržavanja niti članova obitelji u bližjoj okolini – čitanje (dokumenata, pošte, uputnica, doznaka, recepata, uputa za korištenje itd.) i pisanje po potrebi.

29) **PRAVO IZ OBVEZNOG ZDRAVSTVENOG OSIGURANJA na zdravstvenu njegu u kući** osigurane osobe – naravno uključuje ta prava, ukoliko zdravstveno stanje [po uputi vašega liječnika](#) to podrazumijeva, i za osobe s invaliditetom.

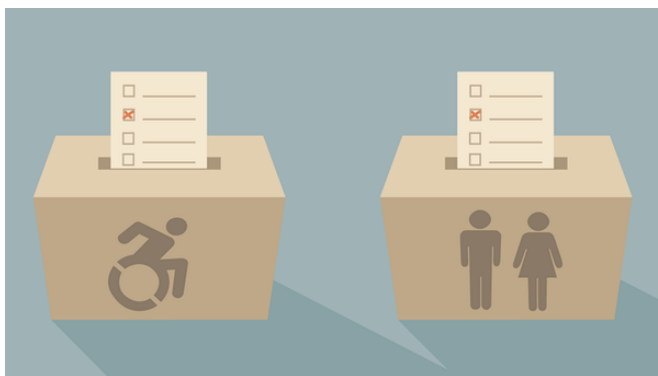
30) **PRAVO NA SUDJELOVANJE U KULTURNOM ŽIVOTU** – niti jedna udruga u kulturi ne ograničava Vaše sudjelovanje, potrežite na gradskoj mrežnoj informacije o njima, kontaktirajte ih, učlanite se! No, sudjelovanje u kulturi u ustanovama je ograničeno radi arhitektonskih barijera.

- Knjižnica ima na svojoj stranici: www.knjiznica-pakrac.hr postoji cjelovit KATALOG raspoloživih naslova, izaberite, nazovite (034) 411 716 i dogovorite se sa zaposlenicima koji će Vam rado izaći u susret!
- Osnovna glazbena škola – obrazovne programe obavljaju u prizemlju a ukoliko upravljate invalidskim kolicima ući možete s dvorišne strane objekta (iz vlastelinstva Janković), veće koncerte, i zbog dostupnosti, organizira u objektu nove Gradske vijećnice. Ako želite sudjelovati u programima u objektu Škole, najavite svoj dolazak na [511 024](tel:511024), pomoći će vam djelatnici.
- Muzej – također arhitektonske barijere radi kojih izložbe muzeja, ukoliko ste u invalidskim kolicima, nećete moći pogledati. Radi uskih stepenica vrlo je teško omogućiti Vam ovu uslugu nošenjem.
- Hrvatski dom „Dr. Franjo Tuđman“ (kino, kazalište, radionice) – iako postoji i pomična platforma i dizalo za osobe s invaliditetom radi troškova održavanja nije redovno servisirano i ne koristi se. No, osoblje će Vam omogućiti ulazak na programe, najavite se: sloga@kpd-sloga.hr Dva puta godišnje organizira se „senzorno kino“ za djecu s poteškoćama; prilagođeno svjetlo, zvuk i dozvoljeno kretanje tijekom projekcije.

Od 01. studenoga 2019. kod nas ostvarujete **PRAVO NA POPUST U PROGRAMIMA KULTURE KOJE ORGANIZIRA KPD „SLOGA“ Pakrac** - uz predočenje dokaza (iskazica udruge, preslika rješenja..) osobe s invaliditetom 50 i više % ostvaruju popust na programe udruge u iznosu od 5,00 kn po događaju. Pri Vašem prvom dolasku na program u [Hrvatski dom „Dr. F. Tuđman“ u Pakracu, Trg pape Ivana Pavla II 10](#), ćemo Vas uvrstiti u našu evidenciju tako da status ne morate dokazivati pri svakom dolasku, kojemu se uistinu radujemo!

Imate **PRAVO** i na rekreaciju i sport, na sudjelovanje u javnom i političkom životu naše zajednice –

AKTIVIRAJTE SE!

PRAVO NA PRIJATELJA – svaka osoba, tako i osoba s invaliditetom i tjelesnim oštećenjem bez obzira na utvrđeni postotak ima pravo na PRIJATELJA. Ovom brošurom naglašavamo da smo prijatelji osoba s invaliditetom i pozivamo sve naše sugrađane da to postanu!

Isprika, ukoliko nismo dovoljno stručno iskazali sve što smo naveli, ako smo nejasno opisali postupak! Naši sugrađani, ljubazni službenici i članovi udruga (popis u nastavku) uputit će Vas točno po pojedinom pravu! Malo nas živi u ovom predivnom gradiću i gotovo se svi međusobno poznajemo. Samim time nam je „koža tanka i obraz mek“ da moramo paziti jedni na druge, postati važni jedno drugome.

Prilikom prvoga čitanja ove brošure dobili smo mali prigovor radi riječi “invalid” te stoga, za kraj jedna mala anegdota na tu temu:

*Prilikom predstavljanja svojih knjiga „Život s različitostima“ i „Tkanje života“ u Pakracu 2010.godine poznata hrvatska psihologinja, umirovljena sveučilišna profesorica Mirjana Krizmarić, sama invalid radi preboljene dječje paralize, našalila se unutar razgovora o predrasudama na promjene naziva „invalid“ u „osoba s invaliditetom“, rekavši (otprilike): „Da sam osoba **S** nečim, ja bih to „nešto“ ostavila i bila samo osoba! Ja sam invalid i to je dio mene! Promijenio se samo termin, sve ostalo je isto!*

U izradi ove brošure uz KPD „SLOGA“ Pakrac i Grad Pakrac, na poticaj i s podrškom Zaklade „Slagalica“ iz Osijeka u programu „Aktivni u zajednici“, sudjelovali su svi u brošuri spomenuti službenici ureda/službi i članovi udruga, od kojih posebna zahvala gđi. Snježani Meringer (HZMO, Ispostava Pakrac), gđama. Dubravki Šebić Stoček, Sunčani Majstorović i Melaniji Svjetličić (CZSS, Pakrac) te Mirsadi Madžarević – Udruga slijepih Pakrac-Lipik i FOTOimago j.d.o.o..

SVOJE PRIJEDLOGE NA TEMU IZJEDNAČAVANJA MOGUĆNOSTI ZA OSOBE S INVALIDITETOM U NAŠEM GRADU ŠALJITE NA: dubravka.spancic@pakrac.hr ili marija.martinelli@pakrac.hr

UDRUGA/ORGANIZACIJA	ADRESA	KONTAKT	DJELATNOST/ČLANOVI
Udruga slijepih Pakrac-Lipik	Braće Radića 13, 34550 Pakrac	Tel: 034/412-068, udruga.slijepih.pakrac.lipik@gmail.com Stanko Kovačić - predsjednik	Socijalna djelatnost / zaštita zdravlja, slijepi i slabovidne osobe
Udruga hrvatskih vojnih invalida Domovinskog rata Pakrac	Hrvatskih velikana 4, 34550 Pakrac	Tel: 034/411-532, gorbi.hvidra@gmail.com Stipe Hodak - predsjednik	Socijalna djelatnost / Invalidi Domovinskog rata
Udruga invalida rada Pakrac-Lipik	Augusta Cesarca 9, 34550 Pakrac	Tel: 034/411-370, udruga.invalida.rada.pakrac@po.t-com.hr Zlatko Pečanić - predsjednik	Socijalna djelatnost / Invalidi rada
Udruga roditelja djece i osoba s posebnim potrebama gradova Pakrac- Lipik „Latica“	Hrvatskih velikana 2, 34550 Pakrac	Tel: 034/411-933 Radmila Relić-Zerdin - predsjednica	Socijalna djelatnost /osobe s invaliditetom
Palijativni tim LiPa	Bolnička 80, 34550 Pakrac	Mob: 098 9831 213, ljerka.pavkovic@bolnica-lipik.hr Ljerka Pavković - predsjednica	Socijalna djelatnost / Civilni invalidi, branitelji
Hrvatski crveni križ-gradsko društvo Crvenog križa Pakrac	Braće Radića 13, 34550 Pakrac	Tel: 034/411-324 gradsko.drustvo.crvenog.kriza.pakrac@po.t-com.hr Danijela Kiš - ravnateljica	Socijalna djelatnost / Osobe s invaliditetom, ostali